

Alfred Hansen: (DR):

Det er, som det tidligere er sagt, ikke nogen obligatorisk uddannelse, de unge sømandselever her får. Jeg skal blot knytte den bemærkning til lovforslaget, som jeg ikke på forhånd kan love retsforbundets støtte til, at jeg vil opfordre ministeren til, at regeringen tager en forhandling med rederierne. Det må være sådan efter vores mening, at rederierhvervet selv skal afgøre, om de ønsker at have det skib sejlene. Vi finder det også rimeligt, at de betaler en del af de udgifter, som er forbundet med driften af dette skib. Det må være et godt grundsyn, at man ikke skal tvinge rederierne til at medvirke til, at dette skib skal sejle videre, selv om det er staten, der betaler de fleste af udgifterne. Derfor mener vi, at der bør optages en forhandling med rederierne om hele problemkomplekset vedrørende skoleskibet.

Knud Lind (FP):

Jeg er glad for, at den socialdemokratiske ordfører nævnede, at hun ikke var så sejlyndig. Jeg er formentlig den eneste her, der nogen sinde har været med skoleskibet »Danmark« ude at sejle. Jeg vil dog gøre opmærksom på, at ordet søfolk dækker altså både kolde jomfruer, kahytjomfruer, messedrenge m. v., mens det her drejer sig om dæksbesætning og dæksfolk.

Danmarks Rederiforening er nok i dag dem, som drager mest nytte af skoleskibet »Danmark«, når man ser bort fra, at det også er en sejlede ambassade. Jeg mener, det bør være dem, som også træder til rent betalingsmæssigt.

I øvrigt vil jeg gerne spørge ministeren, hvordan det ligger med tilskudsforhold til eleverne.

Industriministeren (Erling Jensen):

Den aktuelle situation omkring tilskudsforhold skal det være mig en glæde at tilstille hr. Knud Lind oplysninger om via erhvervsudvalget. Jeg takker for hr. Knud Linds vurdering af skoleskibets værdi. Den deler jeg, og jeg er glad ved at kunne sige, at det fremgår af det fremlagte, at den deler Danmarks Rederiforening også. Rederiforeningen glæder sig med os over skoleskibet, men vil altså gerne have gjort denne glæde til en gratis glæde. Det forstår jeg, men jeg tror, det er

værdifuldt, at søfartserhvervet er med i et engagement om dette skib, og derfor er det mit ønske, at vi fastholder, at rederierhvervet bidrager så beskedent, som der her er tale om, til skibets drift, så længe skibet virker på den måde, det gør i dag.

Jeg vil gerne i den forbindelse sige, at der i disse uger arbejdes intenst med en redegørelse for de særlige problemer i forbindelse med udviklingen inden for søfarten i Danmark og søfartens økonomi i den nærmest forestående tid, og det vil ikke vare længe, før vi i erhvervsudvalget kan tage en drøftelse på et væsentlig mere omfattende grundlag end spørgsmålet om driften af skoleskibet »Danmark«.

Til hr. Alfred Hansen skal jeg blot sige, at vi ved og længe har vidst, hvad rederiforeningens holdning til økonomien var – det fremgår også af bemærkningerne til lovforslaget. Jeg så ligesom hr. Alfred Hansen meget gerne, at denne holdning ændrede sig. Jeg tror ikke, den er præget af økonomiske synspunkter, men af den vurdering, at dette burde være en statsordning. Jeg har altså den vurdering, at det er nyttigt og rigtigt, at det er et engagement både fra samfundet og fra rederierhvervet, og det er medvirkende til den holdning, der er indbygget i lovgivningen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om styrelsen af kommunernes skolevæsen og af virksomhed efter lov om fritidsundervisning m. v.
(Lovforslag nr. L 32. Fremsat 16/11 79).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Helle Degn (S):

Hensigten med udlægningen af særfor sorgen: over en årrække at integrere de hidtidige særfor sorgselever i de almindelige folkeskoler i videst muligt omfang, gav vi vores tilslutning til i sidste folketingssamling. Det forslag, vi har for os her i dag, er en følge-lovgivning heraf, og den kan vi også tilslutte os.

Der er et par ting, som vi lige skal have set på under udvalgsarbejdet. For det første at man foreslår bestemmelsen i § 20, stk. 2, ophævet med den argumentation i bemærkningerne til lovforslaget, at bestemmelsen må anses for overflødig. Vi vil gerne have en nærmere forklaring på, hvorfor skolekommissionen her trækkes ud af billedet, og at kun kommunalbestyrelsen skal vurdere forholdene med hensyn til specialundervisningen.

For det andet vil vi gerne spørge om, hvordan det kan være, at skolenævnenes kompetence i Københavns kommune nu skal ændres. Vi har haft den opfattelse, at Københavns kommunes skolenævn så vidt muligt skulle stilles lige med alle andre skolenævne i landet.

På socialdemokratiets vegne kan jeg i øvrigt give tilslutning til det foreliggende lovforslag.

Bundgaard Nielsen (V):

Lovforslaget tilsigter, som det hedder i den skriftlige fremsættelse, nogle ændringer foranlediget i lov om udlægning af åndssvagefor sorgen og den øvrige særfor sorg til kommuner og amtskommuner.

Når vi i venstre skal tage stilling til lovforslag om skolestyrelse eller om skole i det hele taget, vil vores opmærksomhed altid være rettet mod spørgsmålet om, hvordan man har sikret forældrene ret til indflydelse på de foranstaltninger, der kan foretages med deres børn.

Det er lærerrådet ved en skole, der træffer afgørelse om specialundervisning af et barn, men det skal ske på grundlag af en skolepsykologisk undersøgelse og efter samråd med forældrene. Lærerrådets afgørelse kan indbringes for skolenævnet, som så administra-

tivt kan afgøre spørgsmålet. Efter lovforslaget er det amtsrådet, der træffer beslutning, når det drejer sig om den vidtgående specialpædagogiske bistand. Henvisningsproceduren indebærer her, at lærerrådet stiller forslag til kommunalbestyrelsen om den vidtgående bistand. Kommunalbestyrelsen indstiller sit forslag til amtsrådet, som så træffer beslutning om bistanden. Bestemmelserne om skolenævnets eller forældrenes indflydelse findes tilsyneladende ikke her.

Venstres holdning til dette spørgsmål er, at børnene er forældrenes; dette princip finder vi også i folkeskoleloven, og vi ønsker det også sikret her.

Bestemmelsen om, at undervisningsministeren kan fastsætte regler om underretningspligt for nærmeré angivne persongrupper, kan vi acceptere, såfremt der kun bliver tale om persongrupper, der gennem uddannelse og erfaring har mulighed for at vurdere, om en person har behov for specialpædagogisk bistand.

De øvrige bestemmelser i lovforslaget synes at være af redaktionel karakter.

Venstre vil altså i det videre arbejde med lovforslaget søge de her nævnte forhold tilgodeset og vil på det grundlag medvirke til en hurtig og velvillig behandling af forslaget.

Karen Højte Jensen (KF):

Det foreliggende forslag er som allerede nævnt en konsekvens af loven om åndssvagefor sorgen og den øvrige særfor sorgs udlægning til kommuner og amter pr. 1. januar 1980. Fra det konservative folkepartis side kan vi tilsige positiv støtte til de dele af det foreliggende forslag, som klart må ses som en konsekvens af, at ansvaret for specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand til børn med vidtgående handicap overgår til kommuner og amtskommuner.

Som en anden konsekvens af en allerede vedtaget lov finder vi det også rimeligt, at der fastsættes regler om lærerråd og samarbejdsorganer ved de undervisningsinstitutioner, der fremtidig har ansvaret for specialundervisning af voksne.

Hvad angår ændringen af procedure vedrørende udarbejdelse af udbygningsplaner, fremgår det ikke klart, hvad begrundelsen er; jeg håber, at ministeren under udvalgsarbejdet vil fremkomme med nogle argumenter.

[Karen Højte Jensen]

Umiddelbart har jeg kun positive bemærkninger at gøre til det, at kommunernes selvbestemmelsesret i denne sag tilsyneladende styrkes. Og den forenkling, der ligger i forslaget, er positiv.

For så vidt angår tilføjelsen til § 62, stk. 1, savner jeg umiddelbart en passus, der giver de enkelte forældre mulighed for medindflydelse på deres barns forhold, ligesom jeg i den nye udformning af § 72, stk. 1, finder, der er uklarhed om, hvor den endelige afgørelse af, om et barn skal henvises til specialundervisning eller ej, ligger.

Af forslaget fremgår det endvidere, at der ønskes indført en underretningspligt for nærmere angivne persongrupper, der får kendskab til personer med behov for socialpædagogisk bistand. Hvor stort er det rent faktiske behovsproblem? Hvor mange børn drejer det sig om? Det synes jeg det kunne være interessant at høre noget nærmere om.

Jeg håber, vi under udvalgsarbejdet får lejlighed til at drøfte de forannævnte spørgsmål. Fra konservativ side tilsiger vi forslaget velvillig behandling i udvalget.

Halvgaard (FP):

Lovforslaget betyder igen ændringer af skolestyrelsesloven, i denne omgang som en følge af åndssvageforsorgens udlægning til kommuner og amtskommuner. Det drejer sig om nogle praktiske spørgsmål vedrørende amtskommunernes forpligtelse.

Loven om integration af åndssvageforsorgens elever i folkeskolen mener jeg var en fejlagtig lovgivning, som vil vise sig at være til stor skade for såvel åndssvageforsorgens elever som for eleverne i folkeskolen. Det er sådan, at hverken de økonomiske eller de pædagogiske forudsætninger er til stede. Åndssvageforsorgens elever vil naturligvis selv efter en integration i folkeskolen kræve en særlig omsorg og også en speciel behandling i form af en udstrakt specialundervisning. Jeg mener, at de gode hensigter, der var baggrunden for integrationen, bliver mere og mere udvandede og nærmer sig en misforståelse.

Lovforslagets gennemførelse vil efter min opfattelse betyde en større administration og medføre en besværlig og tidkrævende beslutningsproces.

Inden vi fortsætter med stadige ændringer af skolestyrelsesloven på baggrund af integrationen, vil jeg derfor gerne henstille til undervisningsministeren alvorligt at overveje at ændre lovgivningen om udlægning af åndssvageforsorgen til kommunerne og amtskommunerne ved at tage denne lov op til en gennemgribende revision.

Marianne Bentsen-Pedersen (SF):

Nu er det ved at være trivielt at fortælle, at denne lovgivning er en konsekvens af sær-forsorgens udlægning. Vi synes, at intentionerne i loven om udlægningen er positive, da de fremmer integrationsbestrebelse, så eleverne fra forsorgen i videst muligt omfang integreres i folkeskolen. Derfor kan vi også tilslutte os, at denne lov følges op af en lov om styring på området. Det må være naturligt, at amterne som ansvarlig instans træffer beslutningerne om den videregående specialundervisning.

Da nogle af udgifterne påhviler kommunerne, kan det synes rimeligt, at det er kommunerne, der har indstillingsret, men det kan også bevirke en træg behandling af en indstilling i forhold til den situation, at lærerrådet kunne indstille direkte til amtsrådet.

Vi er tilfredse med, at man vil stryge den ene fase i planlægningsproceduren efter i en overgangsperiode at have set sig nødsaget til at opdele den i en retningslinjefase og en fase for udarbejdelsen af udbygningsplanerne.

Så vidt jeg kan se i lovforslaget, er der givet en ankemulighed i Københavns kommune med hensyn til, hvorvidt et barn skal til specialundervisning. Det synes jeg er en udmærket nydannelse, men jeg kan ikke rigtig finde den samme nydannelse for det øvrige Danmark. Jeg ved ikke, om det er amterne som den almindelige ankeinstans, der skal træde ind, og jeg vil gerne have oplyst, hvorfor der skal være en forskellig behandling af Københavnsområdet og det øvrige Danmark.

I øvrigt kunne jeg godt tænke mig at få oplyst, i hvilken retning undervisningsministerens tanker går med hensyn til regler om lærerrådets sammensætning ved institutioner, der underviser voksne.

Selve underretningspligten er en god og nødvendig foranstaltning, men hvordan kan det være, man ønsker, at underretning om

[Marianne Bentsen-Pedersen]

børn skal ske til kommunerne, medens pligten til underretning om voksne er knyttet sammen med amterne?

Jeg skal til sidst bede undervisningsministeren kommentere brevet fra De samvirkende Invalideorganisationer, hvor de foreslår oprettelse af et amtsligt brugerråd og et centralt råd på specialundervisningsområdet.

Ole Vig Jensen (RV):

Vi har fra radikal side ikke mange bemærkninger til dette lovforslag. Det er, som allerede sagt af flere en følgelovgivning i forbindelse med særforborgens udlægning, og det kan klart konstateres, at netop den lovgivning, der knytter sig til særforborgens udlægning, i denne forbindelse er det helt væsentlige, og den er gennemført.

De ændringer, der er tale om i dette lovforslag, kan vi fra radikal side støtte. Vi synes, det er fornuftigt i denne forbindelse også at få ændret ved proceduren for udarbejdelse af udbygningsplanerne, idet det går ikke blot på tilknytningen til særforborgens, men generelt. Jeg tror, denne forenkling er rigtig, og at det er tidspunktet at lave ændringer på.

Der foreslås også i lovforslaget en underretningspligt, som går videre end den, vi i dag kender fra bistandslovens § 19, og begrundelsen herfor tror jeg er rigtig. Vi vil gerne i udvalget være med til at se nærmere på, hvad det helt konkret er for mennesker, man mener skal omfattes af en sådan underretningspligt, også når det gælder voksenundervisningen.

Så er der et enkelt spørgsmål, jeg lige vil nævne her, men som nok mere egner sig til besvarelse i udvalget, og som knytter sig til den lovgivning om særforborgens, som dette lovforslag skal styre. Det angår den specialpædagogiske bistand, som efter loven om særforborgens udlægning er pålagt såvel kommuner som amtskommuner, for børn både i og under den undervisningspligtige alder. Jeg har forstået, at man i ministeriets bekendtgørelse om den pågældende lovgivning ikke har vurderet det helt på samme måde, men har gjort spørgsmålet om, hvor langt pligten egentlig går, mere udflydende. Jeg tror, at det i forbindelse med styrelsesloven er rigtigt at få afklaret dette enkle pro-

blem, som knytter sig meget tæt netop til denne lovgivning.

Birgith Mogensen (CD):

Da vor ordfører i denne sag ikke kan være til stede i dag, skal jeg på centrum-demokraternes vegne fremkomme med nogle bemærkninger til forslaget.

Som nævnt i bemærkningerne til lovforslaget er der tale om konsekvensændringer, der følger af beslutningen om, at åndssvageforborgens og den øvrige særforborg udlægges til kommuner og amtskommuner. Centrum-demokraterne har været overordentlig kritiske og betænkelige ved, at man fra 1. januar 1980 vil fremskynde en integration af elever med specielle handicap i folkeskolen. Vi er opmærksom på, at integration har fundet sted flere steder igennem flere år, men i mere isolerede tilfælde.

Som anført af vor daværende ordfører, hr. Ingolf Knudsen, var det især problemerne i forbindelse med lærernes uddannelse og holdningsændringerne samt ikke mindst økonomien, der gjorde os betænkelige. Disse problemer har vist sig endnu større i praksis, end vi forudsagde dengang: der hersker simpelt hen næsten kaotiske tilstande rundt omkring med hensyn til, hvorledes man kan finansiere denne udlægning, ikke mindst fordi ingen kender omfanget af elever, der skal integreres, og dermed behovet for nye normeringer af stillinger.

Endvidere finder vi det paradoksalt, at man stadig kan operere med læseklasser og specialskoler for svage elever og så uden først at have løst disse børns problemer ved integration nu vil kaste sig ud i integrering af endnu svagere, ja, måske de svageste. Var det dog ikke mere rimeligt, at man løste de lidt svagere elevers problemer først i stedet for at springe helt ud på det dybe vand?

Centrum-demokraterne er altså fortsat kritiske. Naturligvis må man håbe, at amter og kommuner kan løse opgaverne bedre, end det tidligere er sket, men der er ingen garanti, og det må de svageste elever i givet fald betale for – bare for en smuk ideologi.

Når CD alligevel ikke umiddelbart vil forkaste forslaget, hænger det naturligvis sammen med, at vi realistisk må erkende, at loven om udlægningen er vedtaget, og så må tingene bringes til at fungere på bedste må-

[Birgith Mogensen]

de. Vi vil dog fortsat følge forslaget kritisk under udvalgsarbejdet.

Chr. Christensen (KrF):

Som det er sagt nu adskillige gange, er det foreliggende lovforslag jo en følgevirkning af åndssvageforsorgens og den øvrige særfor-sorgs udlægning til kommuner og amtskom-muner. Det er også klart slået fast i dette lov-forslag, at kommunerne fra 1. januar 1980 som hidtil skal sørge for specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand til børn i børnehaveklasser og børn på 1.-10. klasse-trin foruden at tilbyde bistand til børn, der endnu ikke har påbegyndt skolegangen.

For amtskommunernes vedkommende på-lægger lovforslaget disse en forpligtelse til at tilbyde bistand til de samme aldersgrupper, men her til den kategori, der kræver særlig vidtgående hensyntagen og støtte. Forslaget forhindrer jo ikke amtskommunerne i at løse denne opgave i forbindelse med amtsråds-kredsens kommuner. Tværtimod er det vel lovforslagets intentioner, at det netop skal ske, selv om ansvarskompetencen fortsat bli-ver hos amtskommunerne.

Kommunerne har jo med hensyn til speci-alundervisningen vist, at man kan løse opgaver på tværs af kommunegrænserne. Derfor vil man nok også kunne løse opgaver af den-ne art fremover sammen med amtskommu-erne.

Men kristeligt folkeparti var meget betæn-ke ligt, dengang vi gennemførte lovforslaget om åndssvageforsorgens udlægning til kom-munerne og amtskommunerne. Det var vi, dels fordi vi frygtede en administrativ knop-skydning inden for amtskommunerne, dels – og først og fremmest – fordi vi var bange for, at der med den integrering, der nu skal ske, og som dette lovforslag også omtaler, kan ske det, at der ikke er tilstrækkeligt ud-dannet personale, sådan at de børn, der nu kommer, kan få den undervisning, de har behov for.

Der står i de almindelige bemærkninger til lovforslaget under pkt. 2 kort og konsekvent:

»Lovforslaget har ikke økonomiske konsekvenser.«

Det er jo dejligt at behandle et lovforslag, i den økonomiske situation vi er i, der kan have sådan en bemærkning, men jeg må ind-rømme, at den bare yderligere har skærpet

vores bedrøvelighed og betænkelighed over for det lovforslag. For det, jeg ser for mig nu, er nogle børn flyttet ind i en normal klasse, undervist af lærere, der er uddannet til at undervise børn i en normal klasse plus specialklasser, men ikke til at undervise de børn, der nu kommer. Hvem skal tage sig af den undervisning? Det skal forsorgens lære-re, siger man. Men hvis man tænker sig en klasse med 10 elever nu spredt tilbage til fol-keskolen og integreret, vel nok i nogle tilfæl-de i 10 forskellige klasser, er det altså kun det ene barn, der kan få læreren med sig. Hvad med de ni andre? Det er dér, vores betænkelighed ligger. Jeg håber, ministeren i udvalget vil kunne give os – lidt grotesk sagt – nogle opmuntrende bemærkninger med hensyn til udgifterne i forbindelse med dette lovforslag.

Alfred Hansen (DR):

Tidligere på dagen i en diskussion vedrø-rende besparelser på folkeskoleområdet fik jeg af ministeren det svar, at særfor-sorgens udlægning var en administrativ foranstalt-ning, at det var en administrativ udlægning. Det kan man studse meget over, eftersom det i allerhøjeste grad har været et lovgivnings-anliggende. Det var ikke muligt for ministe-ren ad administrativ vej uden om folketinget at foretage denne udlægning, som nu fra 1. januar 1980 er en kendsgerning.

Om selve forslaget skal jeg sige følgende: med hensyn til § 37 om, at amtsråd, der træf-fer beslutning om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand osv., står der videre:

»Tilsvarende træffer amtsrådet beslutning om specialpædagogisk bistand til børn, der endnu ikke har påbegyndt skolegangen.«

Jeg vil gerne spørge ministeren, om dette »træffer beslutning om« gør det muligt for amterne at undlade at give den undervisning, som der lægges op til i de ledsagende be-mærkninger, idet der i den skriftlige fremsæt-telsestale siges:

»Tilsvarende påhviler det amtskommuner-ne at sørge for specialpædagogisk bistand til børn, der endnu ikke har påbegyndt skole-gangen.«

»Tilsvarende påhviler« – skal det fortolkes i retning af en pligt til at oprette? Jeg synes nok, der er en nuanceforskel mellem det, der

[Alfred Hansen]

står i den skriftlige fremsættelsestale, og det, der står i § 37. Jeg er særdeles interesseret i at vide, om amterne, hvis amtet skønner således, da kan undslå at give den specialpædagogiske bistand også til børn, som endnu ikke har påbegyndt skolegangen.

Jeg er naturligvis også meget interesseret i de vilkår, som gives børn fra den nuværende særforsorg efter udlægningen 1. januar. For mig er det meget afgørende, at der ikke finder en standardforringelse sted; jeg mener, at standarden de seneste år inden for særforsorgen og åndssvageforsorgen ikke har været af en sådan størrelse, at vi kan være det bekendt. Jeg mener, at man på dette område, hvis klientel i allerhøjeste grad hører til de svage i samfundet, har skåret lidt for dybt med sparekniven.

Jeg nærer – og det gav jeg også udtryk for da vi behandlede hele særforsorgens udlægning – en skepsis over for, hvilke økonomiske midler der ville blive stillet til rådighed, så man rent faktisk fik mulighed for at tilgodese det enkelte barn i klassen. Jeg mener, at det her er meget påkrævet, at man i de klasser, hvor integration vil finde sted, giver større mulighed for at basere undervisningen på støttelærerprincippet og/eller nedsætte klassekvotienten. Jeg mener, det er meget vigtigt, og det vil selvfølgelig også fremgå af regeringens ændringsforslag til finansloven, hvilke tanker regeringen har gjort sig vedrørende f.eks. videreuddannelse af lærerne. Vi står i den situation, at folkeskolelærere skal til at undervise et klientel, som de har meget ringe erfaring i at undervise, og derfor er det meget påkrævet, at man også giver flere midler til uddannelse af lærere på f.eks. Danmarks lærerhøjskole.

Vi er naturligvis meget positivt stillet over for dette forslag, men jeg kan strø lidt malurt i bægeret og spørge, hvorfor ministeren først kommer med forslaget nu. Det skal træde i kraft 1. januar; det kan jo ikke være kommet som nogen overraskelse, at særforsorgen skulle udlægges, og jeg mener sådan set, forslaget kunne være kommet meget hurtigt efter vedtagelsen af de love, som betinger en udlægning af særforsorgen.

Men det, jeg vil forsøge at få kulegravet i udvalget, er spørgsmålet om den standard, man har tænkt sig at give de børn, som nu skal undervises i amtskommunernes og folkeskolens regie.

Integrationen er jo ikke noget nyt – og lykke for det – integrationen har været en løbende foranstaltning, og det er et spørgsmål, om man ikke, med de midler man har til rådighed nu, har integreret så meget i bund, som man kan tillade sig, uden at det går ud over eleverne. Derfor mener jeg, at man fra 1. januar må have sikkerhed for også fra folketingets side, selv om det nu overlades til amterne, at amterne ikke fortsætter den nedskæringspolitik på dette område, som staten har praktiseret det sidste par år. Amterne vil efter min mening overtage et fallitbo, og jeg kunne ønske, vi havde lidt mere kontrol med, hvilken standard man byder eleverne i de store kommuner, og det interesserer mig måske i endnu højere grad, hvilke vilkår man vil give dem i de mindre kommuner. Det er meget tvivlsomt, om de har samme forståelse for et ensartet tilbud, som vi trods alt nok har i folketinget. Men det skyldes jo konflikten mellem den nærdemokratiske hellige tanke og det, at man vil centralisere det. Jeg er på dette område nok knap så nærdemokratisk minded, som jeg tidligere har været, når jeg ser, hvordan der bliver skaltet og valt med den bemyndigelse, som amter og kommuner får. Jeg vil gerne have – og det prioriterer jeg højt – at alle, uanset hvor de bor i landet, fri af geografiske hindringer får de samme uddannelsesmuligheder. Det er noget meget væsentligt, at vi giver alle de samme uddannelsesmuligheder. I hvor høj grad den enkelte ønsker at udnytte dem, må være op til den enkelte, men der må være stof nok at få diskuteret i udvalget.

Vi er positive over for forslaget, men der er som sagt grund til at få klart svar på, om amterne har pligt til at give de børn, som endnu ikke har påbegyndt skolegangen, en forsvarlig førskoleundervisning, eller om det bare er sådan, at amterne efter forgodtbefindende selv kan skalte og valte med disse børn.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Jeg vil gerne begynde med at takke ordførerne, som alle på nær en enkelt eller to udtrykte velvilje over for forslaget og oven i købet gav tilsagn om en hurtig behandling af det.

Der er stillet en række spørgsmål her, som nok formentlig egner sig bedre til besvarelse

[Undervisningsministeren]

i udvalget, men jeg skal prøve hurtigt at gå igennem en række af de spørgsmål, der blev rejst.

Der er bl.a. af fru Marianne Bentsen-Pedersen rejst det spørgsmål, om lærerråd, kommunalbestyrelse, amtsråd var en lidt trang gang i proceduren. Det kan jeg i og for sig være enig i at det måske kan siges at være, men jeg tror på den anden side, der her er en række hensyn, der skal tilgodeses, også det, ordføreren selv var inde på, nemlig at kommunen rent faktisk skal betale. Jeg tror, at vi ved den procedure, der er valgt her, i bedst muligt omfang tilgodeser de samlede hensyn.

Flere af ordførerne var inde på § 72, om forskellen mellem København og det øvrige land. Det vil jeg gerne uddybe nærmere i udvalget og blot her sige, at den ordning, man er nået frem til her for det øvrige land, er sket i forhandling med Kommunernes Landsforening.

SFs ordfører spurgte, hvorfor det ikke var kommunerne, der havde underretningspligten, når det drejede sig om voksne. Det hænger klart sammen med, at undervisningen for voksne ligger i amtsregie og ikke i kommunal regie.

Endelig blev jeg spurgt om min indstilling til invalideorganisationernes forslag om brugerråd. Jeg har set dette forslag og overvejet det nøje, men har fundet, at det ikke kunne være rimeligt at oprette flere nye instanser på dette område, men mener, at den opgave må kunne udfyldes af de sociale brugerråd, man allerede har eller i hvert fald har mulighed for at få rundt om i kommunerne. Jeg tror, man skal passe på, at man ikke får pindet tingene ud i for mange små grupperinger, men får dem samlet, og jeg synes, at et emne som dette hører naturligt ind under de brugerråd, der eksisterer.

Så rejste hr. Ole Vig Jensen spørgsmålet om kommunernes pligt til at give undervisning for småbørn, og det er der flere andre der også har været inde på. Jeg kan her sige, at folkeskolen har jo i en vis udstrækning, uden at have hjemmel til det, tidligere givet disse tilbud om specialundervisning til småbørn under den skolepligtige alder, og det har specielt været på tale-høre-området. Med den reform, der nu sker, bliver tale-høre-institutionerne flyttet over til undervisningsministeriet, og der bliver pligt for kommunerne

til at tilbyde bistand inden for tale- og hørehæmmhedsområdet, hvorimod de *kan* tilbyde andre ting. Det hænger sammen med, at hjemmelen fortsat bliver i socialministeriet for det øvrige område. Tanken er – og det er grunden til, at vi har sagt, at de *skal* på det ene område, og at de *kan* på det andet – at i trit med, at ressourcerne og mulighederne kommer, kan man inddrage andre grupper, således at man kan få samlet gruppen under skoleregie. Men derfor har man altså måttet skelne mellem, hvad de *kan* tilbyde, og hvad de *skal* tilbyde, og de skal kun tilbyde på høre- og talehæmmhedsområdet.

Fru Birgith Mogensens betragtninger tror jeg ikke jeg behøver at komme nærmere ind på, for det var jo i og for sig en genoptagelse af diskussionen fra i foråret, da vi vedtog selve princippet om særforsorgens udlægning, og det bal har det vist ikke megen mening at genoptage her.

Hr. Chr. Christensen udtrykte et lønligt ønske om, at jeg kom til udvalget med nye penge i lommen, og da jeg nødig vil rive hr. Chr. Christensen ud af sine illusioner nu, vil vi vente og se, hvad der sker i udvalget.

Hr. Alfred Hansen hentydede til det svar, jeg gav i forbindelse med spørgetiden, hvor jeg havde sagt, at dette var en administrativ reform, og hr. Alfred Hansen sagde, at jeg kunne ikke ændre den administrativt, Nej, det er da rigtigt, men ændring af administration kan dog godt kræve lovgivning. Det, jeg sagde i mit svar i spørgetiden, var, at der med denne lovgivning var tænkt på en administrativ ændring, men at der ikke var tænkt på hverken en indskrænkning, en besparelse eller en ressourceforøgelse på området. Det var de samme ressourcer, der var tænkt anvendt på dette område, som der hidtil har været anvendt.

Og så blot den bemærkning, selv om det ikke har været mit område hidtil, at jeg må studse, når hr. Alfred Hansen siger, at der er skåret for dybt med sparekniven i forbindelse med særforsorgen. Hvis jeg ikke husker helt fejl, sad vi her for et par år siden, i øvrigt midt i en spareperiode, og bevilgede 30 mill. kr. ekstra til særforsorgen, og i denne sommer kom der yderligere 14 mill. kr. ekstra. Det er ikke just, hvad jeg forstår ved sparekniv.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om statens tjenestemænd i Grønland.

(Lovforslag nr. L 29. Fremsat 16/11 79).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Helmar Sørensen (S):

Det foreliggende lovforslag er en følge af indførelsen af hjemmestyre i Grønland, og ud over nogle små ændringer i paragrafferne, hvor ordene »Grønlands landsråd« er ændret til »Grønlands hjemmestyre«, foreslås, at tjenestemænd ansat i kirkens tjeneste ansættes efter samme retningslinjer, som da statens øvrige tjenestemænd pr. 1. januar 1976 overgik til tjeneste i institutioner under landsrådet, nu hjemmestyret, eller kommunerne.

Kirkens tjenestemænd indtager en særstilling inden for det tjenestemandretlige system. Dette skyldes bl. a., at en præst i modsætning til andre tjenestemænd ikke vil kunne tilbydes arbejde uden for kirken. Loven blev derfor ikke gennemført sammen med lov af 19. december 1975.

Det skal bemærkes om lovforslaget, at det tilsigter, at de tjenestemænd, der på overgangstidspunktet er ansat i kirken, ikke opnår ret til at begære sig fritaget for fortsat tjeneste og derved forlange ventepenge, rådighedsløn eller pension. Det skal også bemærkes, at der i lov om pension til statens og kommunernes tjenestemænd i Grønland er fastsat regler for fordeling af pensionsbyrden vedrørende tjenestemænd under kirken,

og forslaget vil derfor ikke få økonomiske eller administrative konsekvenser for staten.

Som tidligere nævnt er lovforslaget en justering som følge af ikraftsættelsen af lov om Grønlands hjemmestyre af 21. februar 1979, og jeg skal derfor på den socialdemokratiske gruppes vegne anbefale en hurtig udvalgsbehandling.

Ivar Hansen (V):

Jeg kan sige til Grønlandsministeren, at vi fra venstres side kan støtte det fremsatte lovforslag.

Karen Thurøe Hansen (KF):

Vi har ingen indvendinger fra det konservative folkepartis side med hensyn til lovforslaget, og vi ser meget gerne, at det hurtigt bliver gennemført.

Dohrmann (FP):

Det er jo forholdsvis sjældent, vi kan anbefale et lovforslag, ministeren for Grønland fremsætter. Derfor håber jeg ikke, at ministeren nu begynder at handle i panik og trækker forslaget tilbage, fordi vi kan anbefale det.

Birgith Mogensen (CD):

På CDs vegne skal jeg oplyse, at CD ikke på det foreliggende grundlag har nogen indvending mod lovforslaget vedrørende statens tjenestemænd i Grønland, da jeg alene opfatter dette som et konsekvensforslag efter oprettelsen af det grønlandske hjemmestyre.

Aase Olesen (RV):

Tilslutning.

Inge Krogh (KrF):

Kristeligt folkeparti kan også tilslutte sig det foreliggende lovforslag.

Alfred Hansen (DR):

Det er næsten alt for let at være Grønlandsminister, fordi min erfaring er, at det for Grønlandsministeren, efter at vi har fået hjemmestyret på Grønland, kun er en ren ekspeditionssag, når lovforslag skal igennem folketinget. Det skal vi sådan set ikke beklage fra retsforbundets side. Vi ønsker, at grønlænderne helt og holdent selv skal bestemme